

---

## ESÉLYEGYENLŐSÉG AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN: FEJLESZTŐ PROGRAMOK HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK

*Elnök:* Korom Erzsébet  
*Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék*

*Opponens:* Tóth Zoltán  
*Debreceni Egyetem, TTK, Kémia Szakmódszertan*

### ELŐADÁSOK:

#### **Az utca matematikája: egy preventív fejlesztő kísérlet nagymintás kipróbálása 2–3. évfolyamon**

Tóth Jánosné\* és Vári Lászlóné\*\*  
*\*Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok*  
*\*\*Eötvös József Általános Iskola, Békés*

#### **A tanulási hatékonyság fejlesztése projektmódszerrel a 8. évfolyamos kémiaórákon**

Hamarné Helmeczi Katalin  
*II. Rákóczi Ferenc Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, Hajdúsámson*

#### **Projektmódszer a 7. évfolyamos fizikatanításban**

Káity Károlyné  
*Kossuth Lajos Általános Iskola, Szeged*

#### **Az értékelés lehetőségei a tanulói tevékenységre alapozott tanítás során**

Balogh Terézia  
*Kosztka József Általános Iskola, Szentes*

#### **Fogalmi térképek alkalmazása a magyar nyelvtan tanulásában 4. és 7. évfolyamon**

Habók Anita  
*Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Doktori Iskola*

## SZIMPÓZIUMI ÖSSZEFOGLALÓ

A Szegedi Tudományegyetem Oktatásméleti Kutatócsoportja 2003-ban indította el a hátrányos helyzetű tanulók képességeinek feltárására és fejlesztésére irányuló kutatási programját, amelynek alapvető célja, hogy elősegítse a társadalmi hátrányok leküzdését, hozzájáruljon az esélyegyenlőség megteremtéséhez. E program keretében a kutatócsoport hosszú távú együttműködést indított el huszonegy alföldi általános iskolával. Az iskolák közül egy Bács-Kiskun megyében, kettő Csongrád megyében, a többi pedig Békés és Jász-Nagykun-Szolnok megyében található. Az iskolák területi, településtípus szerinti eloszlása nem reprezentatív. Mind-egyik iskolára jellemző viszont, hogy tanulóik jelentős része nehéz anyagi körülmények között él, a szülei iskolázottsága, a család szociális és kulturális háttere nem biztosít számukra megfelelő körülményeket a tanuláshoz.

A kutatás első fázisában a korábbi, országos reprezentatív vizsgálatainkban már kipróbált mérőeszközök segítségével feltártuk a tanulók kognitív készségeit, képességeit és a tanulást befolyásoló néhány affektív tényezőt. Az adatok jelzik, hogy a vizsgált területek mindegyikén a programba bevont iskolák átlagos teljesítménye alatta marad az országos átlagnak. Az iskolák teljesítménye között azonban nagy különbségek mutatkoztak, számos iskola jóval az országos átlag alatt teljesített, míg voltak olyanok is, amelyek meghaladták azt. A tanulók tudását, tanulási motivációját, tanulási szokásait feltáró munka után arra a következtetésre jutottunk, hogy a hátrányos helyzetű, nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztésében az egyik legfontosabb teendő, megkeresni azokat a módszereket, amelyek segítségével a tanulók érdekeltté tehetők a tanulásban, számukra vonzó tanórai tevékenységek során pótolják elmaradásaikat és új tudásra, készségekre tesznek szert. Az első fejlesztő programok tervezése, előkészítése 2004-ben kezdődött, azóta folyamatosan bővül a programok köre.

A szimpózium keretében elhangzó előadások öt fejlesztő program kipróbálásának tapasztalatairól számolnak be. *Tóth Jánosné* és *Vári Lászlóné* az „Utca matematikája” című program legújabb eredményeit, *Hamarné Helmecki Katalin*, *Káity Károlyné* és *Balogh Terézia* a fizika és a kémia tananyag projekt módszerrel történő feldolgozásának tapasztalatait ismertetik. A szimpózium záró előadásában *Habók Anita* az értelemgazdag tanulást segítő tanulási módszerek közül a fogalmi térkép alkalmazási lehetőségeit és a nyelvtani ismeretek tanulására gyakorolt hatását mutatja be.